

ЧУЖДИЦИ ЛИ СА НОВИТЕ ЧУЖДИ ДУМИ?

Смүти, киноа, влогър, биткойн – все нови думи, появили се през последните години в езика ни! Защо се случва това? Нормално и естествено ли е? А нямаме ли си наши думи, с които да заменим чуждите?

Както всички знаем, езикът непрекъснато се променя, като промените се свързват най-вече с появата на нови думи. Причините са напълно естествени и са резултат от:

- развитието на обществото;
- глобализацията;
- разцвета на компютърните, информационните и телекомуникационните технологии и масовото им използване в ежедневието;
- промените в обществено-икономическите отношения;
- нововъведенията в различни области от живота.

Кои са новите думи? Най-често това са заети чужди думи, с които се назовават новопоявилите се предмети, явления и пр. и за които няма съответствия в български език (напр. *таблет, хаишаг, чиа*), или думи, образувани на родна почва с помощта на родни словообразователни средства от заети вече чужди думи. Например от съществителното *блог* на родна почва се образуват глаголите *блогирам, блогвам, блогна, блогувам, бложа*, а от *клик* – съответно *кликам, кликвам, кликна*. По-рядко се срещат съществуващи в езика думи, при които в резултат от необичайна употреба възникват нови значения. Например думата *пиратство* развива значение ‘незаконно производство и разпространение на продукция, стоки и под.’, а думата *слушалка* от няколко години се използва и със значение ‘мобилен телефон’. Последният тип нови думи са такива думи, които представляват точно българско езиково съответствие на дадена чужда дума. Например думата *мишка* е родно съответствие на английската дума *mouse*, а словосъчетанието *виртуална реалност* на английското *virtual reality*. А думата *селфи* към коя от посочените групи нови думи принадлежи?

Гл. ас. д-р Атанаска Атанасова

Секция за българска лексикология и лексикография
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН